

Із слоўніка

(Веда, 1973, т. 5, № 1)

бальшыня –ні, –ні, ж. — большинство Ар.; Войш., *majority*. Краі ў бальшыні палітычна няспелыя. Бацьк. № 38—39 (573—574). У бальшыні людзі не перабіралі працаю. Тм. № 1—2 (437—438). Бальшыня набірала ваду далонямі. Рамановіч (Конадні, № 2, б. 16).

мяншыня –ні, –ні, ж. — меньшинство. Ар.; Войш., *minority*. Ёх там мяншыня. Войш.

Спакменьнікі „бальшыня“, „мяншыня“ належаць да вялікага ліку слоў вялікалітоўскіх на –іня (па зацвярджальных сугоках на –ыня) абстрактнага значання, прыкладам: даўжыня, глыбіня, дабыня, блізіня, вузіня, цвярдзіня. Гэтаю рысаю мова вялікалітоўская розніцца ад усіх моў славянскіх. Абстрактным спакменьнікам влл. на –іня адказуюць у іншых мовах слав. спакменьнікі на –іна (прыкл.: рас. „длина“, „ширина“) або на –ость, –ота (рас. твердость, доброта). У мове влл. спакменьнікі на –осьць, –ота таксама ё, прыкл.: маладосьць, прагавітасьць; гарота, цямнота. Але абстрактных спакменьнікаў на –іна ў мове влл. няма, бо яны перайшоўшы ў –іня.

Як ведама, на самым пачатку 20-га стг. влл. публіцыстыя й літаратары прыходзілі ад мовы рас. й пол., каторыя зналі лепей за сваю. Затым, ня ведаючы, што ё влл. словы „бальшыня“, „мяншыня“, хтосьці падле польскіх „венкшосьць“, „мнейшосьць“ зрабіў „большасьць“, „меншасьць“, і яны былі ў друку пашырыўшыся. Даўно ўжо, адылі, мы знаем і ўжываем сваіх слоў „бальшыня“ й „мяншыня“. Але дарма! Некаторыя, няўважліва ставячыся да роднае мовы, не перастаюць пісаць „большасьць“, „меншасьць“, штучна зробленыя зь неведзі падле зразы польскае яшчэ, казаў тый, перад нараджэньнем новае літаратурнае мовы влл.

Із слоўніка

(Веда, 1973, т. 5, № 2)

Ня подзьвіг, але гэроічны ўчынак

Нядаўна хтось у нас пусьціў у друк наш русыцызму „подзьвіг“ (рас. „подвиг“) замест тэрміну свайго *гэроічны ўчынак*. Праўда, лепей, калі ё адно слова дзеля выказаньня якога пайма, чымся 2 або колькі, але гэта ня знача, што маем усё падганяць пад зразу расійскую або якую іншую чужую. У іншых прылучаёх у нас ё адно слова як тэрмін, а ў Расійцаў два або болей. Прыкл., влл. місьцюк — рас. преднамеренный вредитель. У мове влл. шмат меней чымся ў рас. ё прылучаёў, калі значаньне выказуецца двума або болей словамі.